

[Ib Christensen]

gangspunkt og med de forbedringer, der er udsigt til vil ske, på mange punkter er et væsentligt fremskridt, men at der også er nogle alvorlige tilbageskridt, specielt ét, nemlig adgangen til at udelukke forsvarere. På den baggrund må vi naturligvis se, hvordan afstemningen her ved anden behandling forløber, hvordan lovforslaget kommer til at se ud, og vi må derfor på nuværende tidspunkt forbeholde os vor stilling ved tredje behandling.

Wilhelm (VS):

Da dette forslag første gang var til første behandling den 31. marts 1976, gav jeg udtryk for VS' principielle holdning til retspleje- og retssikkerhedsspørgsmålet.

Vi forventer ikke, at retssikkerhed garanteres af lovgivningen uafhængigt af samfundets struktur, fundamentale klasse modsætninger og statens interesser, som primært retter sig mod det mål at bevare systemet, som det er.

Vi forventer ikke samme grad af retssikkerhed uafhængigt af, hvor man er placeret i samfundet. Vi erkender, at man befinder sig i et klassesamfund, og at det i sig selv er klassebestemt, hvad samfundet vælger at kriminalisere, eller med andre ord, at kriminalitet defineres af den herskende klasse.

Men jeg sagde også, at dette ikke er ensbetydende med, at vi er ligeglade med, hvordan f. eks. retsplejen fungerer. Der kan være forskellige grader af undertrykkelse. Det kan komme til udtryk ved, hvad man kriminaliserer, men også ved, hvor hårdt man kriminaliserer det, og hvilke muligheder man giver den enkelte for at beskytte sig mod overgreb fra statens side.

Vi er ikke ligeglade med graden af retssikkerhed, og vi har da også beskæftiget os ganske meget med det lovforslag, regeringen her har fremsat, i de mere end 2 år, det har været under behandling, faktisk så meget, at det ikke lader sig gøre at give en rimelig vurdering af resultatet på de 10 minutter, der er til rådighed. Da vi samtidig ikke er betænkningberettigede i retsudvalget og således har været afskåret fra at fremlægge denne vurdering i en mindretalsbetænkning, skal vi undtagelsesvis benytte os af det forhold, at VS er sidst i talerrækken.

Jeg skal først omtale den del af forslaget, som gennem hele behandlingen har været i

centrum for diskussionen, nemlig udelukkesbestemmelsen i sager vedrørende statens sikkerhed eller hensynet til fremmede magter i forslagens § 733.

Ved den første fremsættelse af lovforslaget den 6. februar 1976 kunne en sigtet fratages sin foretrukne forsvarer i enhver sag, som vedrørte statens sikkerhed i al ubestemthed. Forslaget var også bemærkelsesværdigt ved, at denne helt nye og ganske principielle bestemmelse overhovedet ikke var omtalt i bemærkningerne.

Historien om regeringens tilbagetog er lærerig. I næste udgave, fremsat den 4. november 1976, var bestemmelsen under påvirkning af den kraftige offentlige kritik indsnævret noget, således at den kun kunne anvendes i forbindelse med straffelovens kapitel 12 og 13. Det blev fremsat uændret for tredje gang efter februarvalget.

Fjerde fremsættelse kom først efter justitsministerskiftet og efter lang betænkningstid. Den voksede kritik medførte, at forslaget af 16. december 1977 præciserede, at bestemmelsen kun kunne bruges undtagelsesvis, men nogen realitetsforskel var der jo ikke tale om, og der var da heller ingen, der lod sig bluffe. Indrømmelserne var kun en afspejling af den voksende modstand, og den voksede stadig.

Så kom regeringens femte forsøg. Inspireret af Advokatrådet, som vel at mærke oprindeligt havde sagt god for den helt utilslørede førsteudgave uden nogen form for betænkelighed, men som nu havde fået kolde fødder, ville man nu lade bestemmelsen gælde, hvis konkrete holdepunkter undtagelsesvis giver rimelig grund til at antage, at forsvareren er til væsentlig skade for statens sikkerhed osv. Reelt er der kun tale om besværgelser og ordmagi, men alligevel var det naturligvis indrømmelser til kritikken, om end endnu et forsøg på at besværgede den snarere end at imødekomme den. At der ikke var nogen realitetsforskel, fik vi demonstreret ved et VS-spørgsmål, som viste, at ministeriet ikke kunne nævne ét eksempel på, at den oprindelige formulering havde kunnet anvendes, den nye ikke.

Til sidst måtte regeringen så lade hele dette afsnit af § 733 falde. I alle faser har regeringen og socialdemokratiet forsvaret det, men det faldt. Kritikerne herinde, komiteerne rundt omkring, som har drevet møde- og